

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів, обліку та
оподаткування

Протокол №20 від 10 червня 2021 р.

Зав. кафедри М.Т. Шендригоренко

РОБОЧА ПРОГРАМА ІСЦІПЛІНИ
«МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Коверза В.С.
доцент, к.е.н.

2021 – 2022 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Фінанси, банківська справа та страхування
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32/8
Практичні / семінарські, годин	32/8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86/134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,8
самостійної роботи студента	6/9,6
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у поглибленні і розширенні теоретичних знань щодо сутності та ролі місцевих фінансів у економічному і соціальному просторі адміністративно-територіальних утворень та механізму їх функціонування; формування навичок аналізу забезпеченості органів місцевого самоврядування необхідними фінансовими ресурсами для реалізації функцій та задач в регіонах України.

Завдання дисципліни полягає у набутті теоретичної і практичної підготовки здобувачів ВО у сфері місцевих фінансів та організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах; набуття знань про бюджетну політику, міжбюджетні відносини, проблем та перспектив розвитку місцевих запозичень в Україні, фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування; набуття вмінь аналізу використання доходів та видатків органів місцевого самоврядування, фінансової діяльності підприємств комунального господарства та житлово-експлуатаційного комплексу.

Предмет: сукупність теоретичних та практичних аспектів економічних відносин з приводу формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів місцевих громад у грошовій формі.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів

Тема 2. Місцеві бюджети - визначальна ланка місцевих фінансів

Тема 3. Бюджетна політика на місцевому рівні

Тема 4. Управління місцевими фінансами в Україні

Тема 5. Формування дохідної бази місцевих бюджетів

Тема 6. Система видатків місцевих бюджетів

Тема 7. Міжбюджетні відносини та їх складові

Тема 8. Місцеві запозичення в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку

Тема 9. Місцеві податки і збори у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування

Тема 10. Фінанси підприємств комунального господарства

Тема 11. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу

Тема 12. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні

Тема 13. Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– **загальних програмних компетентностей:**

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

– здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

– здатність бути критичним і самокритичним;

– здатність працювати у команді;

– здатність працювати автономно.

– **фахових програмних компетентностей:**

– здатність до діагностики стану місцевих бюджетів (дохідної бази, видаткової частини, бюджетної політики, міжбюджетних відносин, місцевих податків і зборів);

– здатність застосовувати знання законодавства у сфері місцевого самоврядування та регулювання фінансового контролю на місцевому рівні;

– здатність виконувати контрольні функції у сфері місцевого самоврядування, місцевих фінансів;

– здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;

– здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2) досягнення **програмних результатів навчання:**

– знати і розуміти теоретичні основи та принципи формування місцевих фінансів, особливості їх функціонування;

– визначати особливості функціонування сучасних світових місцевих органів влади у зарубіжних країнах;

– знати механізм функціонування місцевих фінансів, у т. ч. місцевих бюджетів та місцевих податків і зборів, фінансів підприємств комунального господарства, житлово-експлуатаційного комплексу;

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану місцевих фінансів (управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні, місцевими податками і зборами у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування);

- розуміти принципи, методи та інструменти управління місцевими фінансами в Україні, фінансового контролю на місцевому рівні;

- формувати і аналізувати фінансову звітність місцевих органів самоврядування та правильно інтерпретувати отриману інформацію;

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан місцевих фінансів;

- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження місцевих фінансових процесів;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

- виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

- **знання:**

- сутності, структури, функцій, основних завдань і призначення місцевих фінансів та місцевих бюджетів;

- законодавчої та нормативної бази, що регулює місцеве самоврядування;

- механізму та середовища функціонування фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах;

- механізму роботи органів місцевого самоврядування, знання його функцій, операцій та впровадження інструментів управління фінансами і фінансового контролю на місцевому рівні;

- сутності, функцій та принципів складання місцевих бюджетів;

- сутності, значення і технології здійснення місцевих податків і зборів у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування;

- порядку формування організації фінансів місцевих органів влади;

- механізму забезпечення управління фінансами на місцевому рівні;

- сутності функціонування фінансового контролю на місцевому рівні;

- міжнародного досвіду організації фінансів місцевих органів влади.

- **уміння/навички:**

- аналізувати елементи місцевих бюджетів; класифікувати місцеві фінанси за різними ознаками; групувати показники діяльності органів місцевого самоврядування за видами здійснюваних операцій;

- структурувати інструменти управління фінансами на місцевому рівні;

- організувати та забезпечити фінансовий контроль органів місцевого самоврядування;
- використовувати набутий обсяг знань для забезпечення сталої діяльності місцевих органів самоврядування;
- організувати проведення місцевими органами самоврядування операцій по формуванню ресурсів;
- організувати міжбюджетні відносини;
- робити відповідний аналіз та здійснювати місцеві запозичення;
- використовувати професійні знання та навички при формуванні дохідної бази місцевих бюджетів та системи видатків місцевих бюджетів;
- оцінювати стан та проблеми розвитку бюджетної політики на місцевому рівні;
- відстежувати та враховувати міжнародний досвід, а також перспективні можливості розвитку організації фінансів місцевих органів влади;
- вирішувати проблемні ситуаційні завдання у професійній діяльності, генерувати ідеї з урахуванням світового досвіду організації фінансів місцевих органів влади;
- володіти прийомами пошуку та використання наукової інформації, використовувати при цьому технічні засоби збору та обробки інформації, працювати на персональному комп'ютері.
- **комунікація:**
 - демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
 - використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- **відповідальність і автономія:**
 - демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;
 - продовжувати навчання впродовж життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань у сфері місцевих фінансів.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організаційні та методичні засади формування та функціонування інституту місцевих фінансів					
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	11	2	2	-	7
Тема 2. Місцеві бюджети - визначальна ланка місцевих фінансів	11	2	2	-	7
Тема 3. Бюджетна політика на місцевому рівні	11	2	2	-	7
Тема 4. Управління місцевими фінансами в Україні	11	2	2		7
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8	-	28
Змістовий модуль 2. Механізм управління місцевими фінансами					
Тема 5. Формування дохідної бази місцевих бюджетів	11	2	2	-	7
Тема 6. Система видатків місцевих бюджетів	15	4	4	-	7
Тема 7. Міжбюджетні відносини та їх складові	10	2	2	-	6
Тема 8. Місцеві запозичення в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку	10	2	2	-	6
Тема 9. Місцеві податки і збори у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування	15	4	4	-	7
Тема 10. Фінанси підприємств комунального господарства	10	2	2		6
Тема 11. Фінансова діяльність житлово- експлуатаційного комплексу	10	2	2		6
Тема 12. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	15	4	4		7
Тема 13. Основи організації фінансів місцевих органів влади у зарубіжних країнах	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 2	106	24	24	-	58
Усього годин	150	32	32	-	86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - дискусія «Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів»	2
2	Семінар - запитань і відповідей «Місцеві бюджети - визначальна ланка місцевих фінансів»	2
3	Семінар - дискусія «Бюджетна політика на місцевому рівні»	2
4	Семінар запитань і відповідей «Управління місцевими фінансами в Україні»	2
5	Семінар запитань і відповідей «Формування дохідної бази місцевих бюджетів»	2
6	Семінар - дискусія «Система видатків місцевих бюджетів»	2
7	Семінар запитань і відповідей «Система видатків бюджету»	2
8	Семінар - дискусія «Міжбюджетні відносини та їх складові»	2
9	Семінар запитань і відповідей «Місцеві запозичення в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку»	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань «Місцеві податки і збори у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування»	2
11	Семінар - дискусія «Місцеві податки і збори як фінансова основа місцевого самоврядування»	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань «Місцеві податки і збори»	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань «Фінанси підприємств комунального господарства»	2
14	Семінар з виконанням практичних завдань «Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу»	2
15	Семінар запитань і відповідей Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	2
16	Семінар Захист групових проектів	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота						Позааудиторна робота	Сума балів	
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Захист групових проєктів	Завдання для самостійного виконання		
Змістовий модуль 1									
Семінар 1	1	-	1	-	-	-	2	4	
Семінар 2	1	-	1	-	-	-	2	4	
Семінар 3	1	-	1	-	-	-	2	4	
Семінар 4	1	-	1	-	-	-	2	4	
Разом змістовий модуль 1	4	0	4	0	5	0	8	21	
Змістовий модуль 2									
Семінар 5	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 6	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 7	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 8	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 9	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 10	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 11	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 12	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 13	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 14	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 15	1	2	1	-	-	-	2	6	
Семінар 16	-	-	-	-	-	8	-	8	
Разом змістовий модуль 2	11	22	11	0	5	8	22	79	
Разом									100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
35	35	30	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	